

MINISTERSTVO FINANCÍ

Odbor 39 – Správní činnosti

Krajský úřad Olomouckého kraje
Jeremenkova 1191/40a
799 11 Olomouc

PID: MFCR9XPUFL
Č. j.: MF-28100/2019/3901-3
Zpracovatel: Josífková Jana, Ing. Mgr.
Počet listů: 4

Praha 15. 11. 2019

Odpověď na dotazy k problematice insolvenčního řízení

Ministerstvu financí, odboru 39 - správní činnosti, byly e-mailem ze dne 22. 10. 2019, upřesněným e-mailem ze dne 12. 11. 2019, doručeny dotazy odboru kontroly Krajského úřadu Olomouckého kraje, se sídlem 799 11 Olomouc, Jeremenkova 1191/40a, (dále jen „krajský úřad“), následujícího znění.

- 1. „Jaký je postup správce daně v případě, kdy subjektu ukládá mimosmluvní pokutu podle DŘ (§ 247 a 247a) během insolvenčního řízení. Vzhledem k tomu, že dle § 170 IZ se tato pokuta nedá přihlásit do řízení, nicméně je důvodem pro např. zrušení oddlužení a nástup konkurzu, je lepší informovat o ní insolvenčního správce nebo se obrátit přímo na insolvenční soud? A co v případě, že insolvenční správce nijak nereaguje?“*
- 2. Přihlášky tzv. podmíněných pohledávek, které jsou sice splatné, nicméně nebyly ještě vyměřeny platebním výměrem, insolvenční správci nechtějí přijmout jako „podmíněné“ (viz příloha – reakce ins. správce) - jak je tedy přihlašovat?“*

Předně zdůrazňujeme, že Ministerstvo financí není nadáno pravomocí autoritativně vykládat právní předpisy. Tato pravomoc náleží soudům, a to pouze v konkrétních případech. Při zohlednění uvedených skutečností Vám lze v obecné rovině poskytnout následující stanovisko.

Ad 1:

Podle ust. § 170 písm. d) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“) platí, že ze všech způsobů řešení úpadku jsou vyloučeny, tj. neuspokojují se v insolvenčním řízení, mj. mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka. Mezi mimosmluvní sankce patří pokuty, uložené správními orgány, bez ohledu na skutečnost, zda vznikly před či po rozhodnutí o úpadku. Dotaz se vztahuje k pokutám, ukládaným dle ust. § 247 a § 247a zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), tj. k pořádkovým pokutám či pokutám za nesplnění povinností nepeněžité povahy.

V ust. § 418 odst. 1 a 3 insolvenčního zákona jsou taxativně vymezeny důvody pro zrušení schváleného oddlužení. Jedná se o situace, kdy po schválení oddlužení

- dlužník neplní podstatné povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, nebo
- v důsledku zaviněného jednání vznikl dlužníku po schválení oddlužení peněžité závazek po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti, nebo
- dlužník není v důsledku okolností, které zavinil, po dobu delší než 3 měsíce schopen splácet v plné výši ani pohledávky podle § 395 odst. 1 písm. b), jestliže vznikly po rozhodnutí o úpadku, nebo
- to navrhne dlužník, nebo
- po schválení oddlužení vyšly najevo okolnosti, na jejichž základě lze důvodně předpokládat, že oddlužením je sledován nepoctivý záměr.

K tomu, aby došlo ke zrušení schváleného oddlužení, musí jít o závažné porušení povinností dlužníka, jako je zejména porušení povinností uvedených v § 412 odst. 1 písm. b), e) a f) insolvenčního zákona (např. zatajování majetku, poskytování výhod některým z věřitelů, nepoužití mimořádných příjmů k mimořádným splátkám nad rámec splátkového kalendáře apod.).

Insolvenčního správce je povinen informovat insolvenční soud neprodleně o těch skutečnostech, které by mohly ohrozit splnění schváleného oddlužení. Jak je z uvedeného zřejmé, uložení pokuty samo o sobě není důvodem pro zrušení schváleného oddlužení, jelikož jde o pohledávku, která je vyloučena z uspokojení v insolvenčním řízení a nemá tedy na řádný průběh insolvenčního řízení (dle schváleného způsobu oddlužení) žádný vliv.

Pokud byste však evidovali neuhrazené pohledávky vzniklé po úpadku (zejména poté, kdy bylo schváleno oddlužení), kteřé se v insolvenčním řízení uspokojují, typicky pohledávky za majetkovou podstatou (příp. pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou), pak o jejich existenci je třeba vždy vyrozumět insolvenčního správce, i když v dané chvíli není osobou s dispozičními oprávněními. Současně je možné rovněž navrhnout zrušení oddlužení. Insolvenční správce je povinen podnět vyhodnotit a zajistit nápravu. Není-li náprava možná a insolvenční správce dospěje k závěru, že by mohlo být ohroženo splnění schváleného oddlužení, měl by podnět předat insolvenčnímu soudu spolu s případným návrhem na zrušení schváleného oddlužení. Podnět na postup dle ust. § 418 insolvenčního zákona je možné adresovat přímo k insolvenčnímu soudu, kterému je svěřeno oprávnění dozorovat průběh insolvenčního řízení. Jelikož však je třeba v insolvenčním řízení dbát zásady procesní ekonomie, doporučujeme obracet se na insolvenční soud teprve v případě, kdy by insolvenční správce zůstal nečinný, přestože správce daně by byl přesvědčen o tom, že důvody pro řízení o zrušení schváleného oddlužení jsou dány.

Pro úplnost dodáváme, že i v případě, kdy by správce daně svou aktivitou docílil vydání rozhodnutí o zrušení oddlužení, v převážné většině případů by to mělo za následek zastavení insolvenčního řízení a nikoliv prohlášení konkursu (jak je předpokládáno v dotazu). Pro insolvenční řízení, zahájená s účinností od 1. 7. 2017 (viz novela insolvenčního zákona provedená zákonem č. 64/2017 Sb.), je totiž nově konstruováno zrušení schváleného oddlužení, které již není automaticky spojováno s prohlášením konkursu na majetek dlužníka. V případě nemajetného dlužníka lze totiž umožnit prohlášení konkursu podle ust. § 418 odst. 4 insolvenčního zákona jen v řízení zahájeném k insolvenčnímu návrhu dlužníka, tj. k návrhu na povolení oddlužení spojenému s insolvenčním návrhem (nikoliv tedy v řízení zahájeném

k věřitelskému insolvenčnímu návrhu), a to na žádost dlužníka podanou (uplatněnou) nejpozději před rozhodnutím insolvenčního soudu o zrušení oddlužení (tj. naposledy na jednání před insolvenčním soudem podle ust. § 418 odst. 7 insolvenčního zákona) a při současném splnění podmínky, že dlužník zaplatí zálohu na náklady insolvenčního řízení.

Ad 2:

Podle ust. § 11 odst. 1 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, je obecní úřad (dále jen „správce poplatku“), nebyl-li místní poplatek (dále jen „poplatek“) zaplacen včas či ve správné výši, povinen vyměřit poplatek platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem. Učiní tak ve lhůtě dle ust. § 148 daňového řádu. Skutečnost, že je proti dlužníku vedeno insolvenční řízení, nebrání správci poplatku ve vyměření poplatku, když na tyto situace pamatuje ust. § 243 odst. 1 daňového řádu, které stanoví, že *„Po zahájení insolvenčního řízení lze daňové řízení zahájit a v celém daňovém řízení pokračovat, s výjimkou daňové exekuce...“*.

Jde-li o poplatek splatný již před rozhodnutím insolvenčního soudu o úpadku, správce poplatku může poté, kdy se dozvěděl o zahájení insolvenčního řízení, poplatek vyměřit, přihlásit ve lhůtě stanovené usnesením o úpadku a pohledávku doložit platebním výměrem. Pokud tak neučiní a do konce lhůty pro přihlášení pohledávky platební výměr nevydá, může správce poplatku pohledávku přesto přihlásit a platebním výměrem doložit do data konání přezkumného jednání a v případě řešení úpadku oddlužením (kdy přezkumné jednání se nařizuje zcela výjimečně) do skončení osobního jednání s dlužníkem (dle právní úpravy insolvenčního zákona, účinné od 1. 6. 2019). V takovém případě by v souladu s ust. § 243 odst. 2 daňového řádu ukončením přezkumného jednání nebo schválením zprávy o přezkumu soudem nabylo nepravomocné rozhodnutí (tj. platební výměr) právní moci. Dle uvedeného exekučního titulu by bylo možno po skončení insolvenčního řízení vymáhat pohledávku mj. za použití příslušných ustanovení daňového řádu (ovšem za předpokladu, kdy po skončení oddlužení nedošlo podle ust. § 414 insolvenčního zákona k osvobození dlužníka od placení pohledávek v rozsahu, v němž nebyly v insolvenčním řízení uspokojeny).

Pokud správce poplatku nepostupoval dle předchozího odstavce a poplatek ve lhůtě pro přihlášení pohledávek nevyměřil, avšak pohledávku včas přihlásil a pohledávka byla v přezkumném řízení zjištěna, získal správce poplatku exekuční titul, kterým je upravený seznam přihlášených pohledávek. Po skončení insolvenčního řízení by bylo možno pohledávku na podkladě tohoto exekučního titulu dále vymáhat (opět za předpokladu, kdy po skončení oddlužení nedošlo k osvobození dlužníka od placení pohledávek v rozsahu, v němž nebyly v insolvenčním řízení uspokojeny). V tomto případě by však ve vymáhání nemohlo být postupováno podle ustanovení daňového řádu, když daňový řád v ust. § 176 uvádí, co je v daňovém řízení exekučním titulem a upravený seznam přihlášených pohledávek takovým titulem není. Vymáhání by však mohlo být realizováno prostřednictvím soudního exekutora.

V případě podmíněné pohledávky je vznik, změna nebo zánik vázán na splnění určité podmínky a teprve je-li tato podmínka splněna, nastanou (či naopak pomínou) určité právní následky. Typickým příkladem je přihláška pohledávky z titulu ručení, kdy ručitel přihlásí svoji pohledávku za dlužníkem jako podmíněnou, neboť

předpokládá, že bude vyzván k plnění namísto dlužníka. Jakmile ručitel úhradu za dlužníka provede, vzniká mu regresní nárok, tj. k jím uplatněné pohledávce se v insolvenčním řízení přihlíží (stává se z ní pohledávka nepodmíněná). V dotazovaném případě je nesporné, že se jedná o existující pohledávku za dlužníkem, u které uplynul den splatnosti, je známa její výše i pořadí uspokojení v insolvenčním řízení. Nemůže proto být přihlášena jako pohledávka vázaná na podmínku ve smyslu ust. § 173 odst 3 insolvenčního zákona. Jde o pohledávku nepodmíněnou.

S pozdravem